

EPV Tuulivoima Oy
Frilundintie 7
65170 VAASA

Viite / Hänvisning

Närpiön Norrskogenin tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi: Närpiön Norrskogenin tuulivoimapuisto

Hankkeesta vastaava: EPV Tuulivoima Oy

Hankkeesta vastaavan YVA- konsultti: Ramboll Finland Oy, Terveystie 2, 15870 HOLLOLA

Yhteysviranomainen: Länsi-Suomen ympäristökeskus, PL 262, 65101 VAASA

Arviointiohjelma on saapunut yhteysviranomaiselle: sähköisenä 2.6. ja postitse 5.6.2009. Ohjelma on laadittu molemmilla kotimaisilla kielillä. Vireilletulokieli on suomi.

YVA – menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun asetuksen (713/2006) 6§ hankeluettelossa kohdassa 7) energian tuotanto, ei ole mainintaa tuulivoimaloista, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta hankeluettelon perusteella, vaan YVA- lain 4§ perusteella. Sen mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA- asetuksen mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hankkeesta vastaavan kysely ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeesta on kirjattu YVA- asiana 6.3.2009. Länsi-Suomen ympäristökeskus on 12.3.2009 päätöksessään LSU-2009-R-29(531) todennut, että hankkeeseen on sovellettava YVA- lain 6§ mukaista menettelyä, koska hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksessä todetaan, että hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Vaikutukset voivat olla pysyviä, väliaikaisia tai rakentamisaikaisia. Hanke on suuri ja alue jolle se aiotaan perustaa laaja. Tuulivoimapuiston keskeisimpiä todennäköisiä haitallisia merkittäviä ympäristövaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan, luonnon monimuotoisuuteen, erityisesti linnustoon, maankäyttöön (alueella useita muinaismuistokohteita) ja metsä- ja maatalouden harjoittamiseen, ihmisten elinolosuhteisiin ja virkistykseen, ja mahdolliset voimajohdon

vaikutukset on myös selvitettävä. Erityisesti muinaismuistokohteiden inventointitilanne on tarkistettava. Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000- alueita. Natura-alueet sijaitsevat noin seitsemän - kymmenen kilometrin päässä suunnittelualueesta, mutta ne ympäröivät suunnittelualueen ja tietyllä tavalla ovat tuulipuiston vaikutusalueella jos vaikutus-alue vedetään kymmenen kilometrin säteellä hankealueesta. Hankkeella on vaikutuksia myös alueen liikenteeseen, varsinkin rakentamisaikana. Meluhaittojen kuten muidenkin mahdollisten haittojen kohdistuminen riippuu tuulivoimayksiköiden lopullisesta sijoittumisesta.

YVA- menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä, sekä miten arviointimenettely tullessaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja kannanottojen sekä selvitysten perusteella laaditaan seuraavassa vaiheessa ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA- asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. YVA- menettely päättyy tähän. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on liitettävä mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Päätöksen tekijän on todettava päätöksessään, miten lausunto on otettu huomioon.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta on Länsi-Suomen ympäristökeskus tehnyt päätöksen 12.3.2009 LSU-2008-R-29(531).

Alueella on vielä voimassa Vaasan rannikkoseudun seutukaava, jossa ei ole käsitelty tuulivoimaa.

Hankealue sijoittuu Pohjanmaan maakuntakaavan alueelle. Maakuntakaava on hyväksytty Pohjanmaan liiton maakuntavaltuustossa 29.9.2008 ja tällä hetkellä se on vahvistettavana ympäristöministeriössä. Hankealue sijoittuu maakuntakaavassa merkinnöittä jätetylle alueelle. Hankealueen etelärajalla on merkintä muinaismuistokohteesta (sm). Pohjoisessa hankealue rajautuu merkintään yhdystie (yt). Suunnittelualueen itäpuolella sijaitseva Närpiönjokilaakso on merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi – Närpiönjoen kulttuurimaisema.

Lähtökohtaisesti hankkeen tulevaa toteuttamista varten on tarpeen asemakaava.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suunnittelutarveratkaisulle on ehdoton luvanmyöntämisestä 137.4§, jossa todetaan, että rakentaminen ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Jälkimmäinen koskee erityisesti hankkeita, joissa lain ympäristövaikutusten arvioinnista mukainen menettely on tarpeen.

Hankkeen vaikutukset, ei vain nykytilanne, maankäyttöön ja nykyiseen kaavoitukseen on selvitettävä. Selvitysvaiheessa myös on arvioitava hankkeen suhde maakuntakaavaan ja aikatauluihin. Liitto toteaa tässä vaiheessa lausunnossaan ottavansa vaihekaava 2:n lähtöaineistoksi mm. kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Lopullinen hankealueen rajausta ja kunnan mahdolliset omat tarpeet ratkaisevat myös kaava- alueiden rajauksen.

Tuulivoimaloiden ja sähköasemien rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Rakennuslupaa hakee alueen haltija. Luvan edellytys on,

että YVA- menettely on päättynyt ja Ilmailulaitokselta on saatu tuulivoimaloille lentoturvallisuuden varmistamiseksi lupa. Ilmailulain (1242/2005) 159§ mukaan yli 30 metriä korkeiden rakennelmien, rakennusten ja merkkien rakentamiseen tulee olla ilmailuhallituksen myöntämä lentoestelupa.

Ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalan toiminnasta saattaa aiheutua lähiasutukselle naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Ympäristölupa-asiaassa otetaan huomioon muun muassa voimalasta aiheutuva melu sekä lapojen pyörimisestä syntyvä valon ja varjon liike. Melu- ja liikennevaikutusten selvitykset ovat tärkeitä ympäristöluvan tarpeen arvioimiseksi.

Tuulivoimalaitosten kytkentä sähköverkkoon edellyttää liittymissopimusta.

Voimajohtojen rakentaminen edellyttää rakentamis-, tutkimus- ja lunastuslupia.

Teiden ja maakaapeleiden rakentamiseen tarvitaan asianmukaiset luvat.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää myös sopimuksia maanomistajien tai aluetta hallinnoivan viranomaisen kanssa.

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja esitetyt vaihtoehdot

Hankkeesta vastaavan mukaan tuulivoiman lisärakentamiselle Suomessa ja Etelä- Pohjanmaalla on lukuisia perusteita ekologisesti kestäväenä energiantuotantomuotona. Sen energian lähde on uusiutuva ja ympäristövaikutukset vähäisiä verrattuna fossiilisia polttoaineita käyttäviin voimalaitoksiin. Ilmastomuutoksen hillitseminen edellyttää voimakasta hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Valtioneuvosto on periaatepäätöksessään edellyttänyt maakuntaliitot lisäämään maakuntakaavoihin varauksia tuulivoiman tuotantoalueille. Suomen velvoitteiden täyttämiseksi tarvitaan myös maalle rakennettavia tuulivoimalaitoksia, ja on etsittävä niille tuulisuusominaisuuksiltaan ja rakennettavuudeltaan soveltuvia alueita.

Arviointiohjelma koskee tuulipuiston rakentamista Närpiön kaupunkiin Norrskogenin alueelle.

Hankealue sijaitsee Närpiön kaupungissa noin viisi kilometriä rannikolta sisämaahan päin, Strandvägenin ja Vasavägenin välisellä metsäisellä selännealueella. Etäisyyttä Närpiön keskustaan on noin 9,5 kilometriä.

Valtaosa hankealueesta on rakentamatonta talousmetsäkäytössä olevaa metsäaluetta. Hankealueelle ei sijoitu pysyvää asutusta.

Lähin asutus sijoittuu noin 450 metrin etäisyydelle Rangsbyvägenin varrelle. Rangsbyn kyläalueella on runsaasti asutusta lähimmillään noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta sekä länsipuolella noin kahden kilometrin etäisyydellä sijaitsevien Nässkatanin ja Norrnäsin kyläalueille sijoittuu myös asutusta. Hankealueen eteläpuolelle sijoittuu haja-asutusta Nixmossvägenin eteläpuolelle, lähimmillään noin 0,8 km etäisyydelle. Kaakkoispuolella asutusta on Eidessä, Edsvägenin, Edsbackvägenin ja Levolvägenin varrella, noin 1,5 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista.

Hankealueen kaakkoiskulmassa sijaitsee Norrskogenin kaatopaikka. Koillisessa, hankealueen ulkopuolella sijaitsee ampumarata ja sen lähellä metsästysmaja.

Alueen liikenneverkon rungon muodostavat Rangsbyvägen pohjoisessa, Edsvägen idässä, Nixmossvägen etelässä ja Norrnäsvägen lännessä. Alueella on kolme pohjois-eteläsuuntaista, itä-länsisuuntaisesti haarautuvaa metsätietä.

Tuulivoimapuiston kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä noin 90 – 150 MW ja se tuotettaisiin noin 30 turbiinilla. Rakennettavat tuulivoimalaitokset ovat kooltaan noin 3 – 5 MW. Hankealueen alustava pinta-ala on noin 1 230 hehtaaria. Tuulivoimaloiden väliset etäisyydet ovat noin 500 metriä. Tuulivoimalaitoksien välisiin etäisyyksiin vaikuttavat päätuulensuunnat, rakentamisolosuhteet, ympäristöarvot ja maisemaan soveltuvuus. Tuulivoimalaitoksia palvelemaan tarvitaan huoltotieverkosto. Tuulipuistossa tuotettu sähköenergia syötetään valtakunnan sähköverkkoon alueelle rakennettavalla sähköasemalla.

Tuulivoimalaitoksia palvelemaan tarvitaan rakennus- ja huoltotieverkosto. Tiet tulevat olemaan sorapintaisia ja niiden leveys keskimäärin noin 6 metriä. Suunnittelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon alueella jo olevaa tiestöä. Tielinjojen sijoittuminen tarkentuu ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä ja maanomistajien kanssa tehtävien sopimusten mukaan.

Hankealueelle tarvitaan arviointiohjelman mukaan yksi uusi sähköasema, johon tuulivoimalaitokset kytketään maakaapelein.

Sähkönsiirron liittymä olisi suunnittelualueen itäisellä laidalla sijaitsevaan Närpiö-Vaskiluoto 110 kV voimajohtoon.

Ohjelman mukaan hankkeessa tarkastellaan vain kahta vaihtoehtoa, toinen on nollavaihtoehto eli hanketta ei toteuteta, ja toinen, että hanke toteutetaan enintään 30 tuulivoimalaitoksen laajuudessa. Arvioinnissa tarkastellaan vaikuttavatko tuulivoimaloiden määrä ja sijoittaminen oleellisesti esiintyvien ympäristövaikutusten merkittävyyteen.

YVA- menettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

YVA- menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet virallisesti nähtävillä 8.6.- 8.7.2009 virka- aikana Närpiön kaupungin virallisella ilmoitustaululla. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös toimitettu Närpiön kaupungin pääkirjastoon nähtäville samaksi ajaksi. Kuulutus on julkaistu sanomalehdissä Vasabladet 6.6.2009 ja Pohjalainen 7.6.2009 sekä Syd-Österbotten 6.6.2009. Kuulutus ja arviointiohjelma on myös julkaistu Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla

Tiedotus- ja keskustelutilaisuus hankkeen arviointiohjelmasta on pidetty 17.6.2009 Närpiön kaupungintalolla.

Hankkeella on yhdistetty ohjaus- ja seurantaryhmä. Arviointiohjelmasta tämä poikkeaa siinä, että ohjelmassa mainitaan ohjaus- ja seurantaryhmä erillisinä. Erillistä kunnallista ohjausryhmää hankkeella ei ole vaikka arviointiohjelmassa tästä on maininta.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Närpiön kaupunginhallitus, Närpiön kaupunki Länsirannikon ympäristöyksikkö, Pohjanmaan liitto, Museovirasto, Länsi-Suomen lääninhallitus Sosiaali- ja terveysosasto, Pohjanmaan TE- keskus kalatalousyksikkö, Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry., Fingrid Oyj, Sydbottens Natur och Miljö r.f., Pohjanmaan Pelastuslaitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt ja Österbottens svenska producentförbund r.f..

3. YHTEENVETO SAAPUNEISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pyydettyjä lausuntoja on saapunut 12 kappaletta ja mielipiteitä 1 kappale.

Lausunnoissa puolletaan tuulivoimaa, mutta esitetään korjauksia ja lisäyksiä arviointiohjelman tietoihin ja esitystapaan, painotetaan mm. yhteisvaikutusten, luontoon, maisemaan ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten ja esimerkiksi linnustoon kohdistuvien ja melu-, varjo-, välke- ym. vaikutusten huolellista selvittämistä ja arviointia. Lausunnoissa kiinnitetään huomiota myös haitallisten vaikutusten ehkäisemiseen ja valtakunnallisten maankäyttötavoitteiden huomioon ottamiseen. Selvityksissä käytettäviä menetelmiä pidetään joissakin lausunnoissa puutteellisesti esitettynä. Hankkeen selkeää havainnollistamista (havainnekuvat ym.) toivotaan.

Saapuneissa mielipiteissä ei hyväksytty tuulivoimahanketta ja esitetään nollavaihtoehtoa vaihtoehdoksi.

Lausunnot ja mielipide esitetään alla osittain lyhenneltynä. Kopiot alkuperäiskappaleista on toimitettu hankkeesta vastaavalle, joten kaikki esitetyt kommentit ja tiedot siirtyvät sellaisenaan hankkeen suunnittelijoille.

Saapuneet lausunnot:

Närpiön kaupunginhallitus

Närpiön kaupunginhallitus toteaa, että arviointiohjelman mukaan Norrskogenissa tullaan suorittamaan kattava ympäristövaikutusten arviointi. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä että vaikutusten arviointiin sisällytetään tuulivoimapuiston voimajohdon suunniteltu yhdistäminen alueelliseen verkkoon. Hankealue on tärkeä alue metsästykselle, jonka tähden on tärkeää tarkastella hankkeen vaikutuksia kaikkiin alueen ja lähialueen eläimiin, eikä ainoastaan vaikutuksia lintuun. Kaupunginhallitus hyväksyy ympäristövaikutusten arviointiohjelman yllä mainituin huomautuksin.

Närpiön kaupunki Länsirannikon ympäristöyksikkö

Länsirannikon ympäristöyksikön ympäristöjaosto, joka toimii ympäristöviranomaisena mm. Närpiön kaupungille, haluaa tuoda esille seuraavat näkökohdat Norrskogenin tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Ympäristöjaoston mielestä arviointiohjelma on liian ylimalkainen ja siitä ei saa yksityiskohtaista kuvaa suunnitelmista, tutkimuksista tai menetelmistä. Osittain tämä johtuu siitä, että hanke on vasta suunnitteluvaiheessa, toisaalta monet asiat ovat jo tässä vaiheessa selvillä ja niitä voisi kuvailla tarkemmin. Lausunnon antajan mielestä arviointiselostuksen on oltava huomattavasti perusteellisempi.

Lähin asutus on n. 450 m päässä hankealueesta ja yhtiö ilmoittaa, että tuulivoimaloita ei rakenneta 500 m lähemmäs asutusta tämän ollessa heidän mielestä sopiva etäisyys. Suunnittelussa on pyrittävä vähintään 500 m etäisyyteen ja mieluummin sitä suurempaan Rangbyn kohdalla.

Kyseiseltä alueelta ei löydy valmiita luontoselvityksiä ja täten olemassa oleva tieto luonnonarvoista on puutteellinen. On tärkeää, että yhtiön teettämät tutkimukset ovat perusteellisia ja kattavia. Niiden pitää kattaa koko se alue johon hanke vaikuttaa, eikä ainoastaan niitä alueita johon rakentaminen vaikuttaa. Tietojen mukaan lepakkoja on löytynyt kuolleina tuulivoimaloitten alta ja sen takia on myös selvitettävä lepakkojen esiintyminen alueella. Saatujen tietojen mukaan alueella olisi myös liito-oravia. Suunnittelussa olisi pyrittävä yhtenäisiin alueisiin, eikä hajauttaa näin suurta aluetta moniin pieniin alueisiin tiestöllä ym.. Maakaapelit ja sähköjohdot on sijoitettava huoltoteiden ja muun tiestön varrelle.

Lisäksi on arvioitava mitä vaikutuksia maisemaan, luontoon, muuttolintuihin ym. kaikilla Närpiön ja lähikuntien tuulivoimahankkeilla on.

Rakennusvaiheessa tarvitaan mursketta tai soraa, sen takia tarvitaan selvitys tarvittavista määristä ja mistä materiaali tullaan ottamaan. Mikäli aines otetaan hankealueelta, on tästä aiheutuva vaikutus myös sisällytettävä selostukseen.

Ohjausryhmä koostuu tavallisesti sekä alueellisista että kunnallisista edustajista, mutta tässä hankkeessa tämä ryhmä on jaettu kahteen ryhmään; alueelliseen ja kunnalliseen. Tämä vähentää paikallisen vaikuttamisen mahdollisuutta. Edustajien vuorovaikutus vähenee, kun keskustellaan eri forumeissa.

Lausunnon antaja huomauttaa myös siitä, että lausunnon varattu aika on lyhyt ja lisäksi lausunto pitää antaa aikana jolloin useimmilla lautakunnilla ei ole kokouksia. Monilla yksityishenkilöillä on loma ja he saattavat olla matkoilla. Lausunnon antajan mielestä olisi paremmin huomioitava se, että kaikilla osapuolilla olisi tarpeeksi aikaa ottaa asiaan.

Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liiton mielestä ohjelmasta ilmenevät pääosin ne asiat, jotka arviointiohjelmassa on YVA-asetuksen 9§ mukaan esitettävä. Arviointiohjelma on raportoitu osittain erittäin lyhyesti. Arviointiohjelman esitettyä monipuolisempi raportointi ja esimerkiksi viisto- ja havainnekuvien esittäminen jo arviointiohjelmassa olisivat havainnollistaneet hankkeesta saatavaa kokonaiskuvaa ja selkeyttänyt käsitystä siitä, kuinka ympäristövaikutusten arviointi aiotaan toteuttaa.

Liitto tuo esiin täydennysesityksiä lähinnä arviointiohjelman kohtiin 4-6:

Liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Kohtia 4.5 ja 4.6 liitto esittää yhdistettäväksi kohdan 4.5 otsikon alle tai otsikointia muutettavaksi niin, että tulee selkeästi esille hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin (mm. meneillään olevat muut lähialueen tuulivoimahankkeet), suunnitelmiin (mukaan lukien Pohjanmaan maakuntakaava) ja ohjelmiin. Nyt kohdan 4.6 otsikon alla on sekä toteutuneet tuulivoimapaistot, maakuntakaavassa osoitetut tuulivoimaloiden aluevaraukset että muutama meneillään oleva tuulivoimahanke.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on tuotu esille, mutta VAT:ien tarkistamisesta ei ole mainintaa. Valtioneuvosto otti kantaa tuulivoimarakentamiseen päätöksessään 13.11.2008 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. ”Maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin”.

Pohjanmaan maakuntakaava

Pohjanmaan liiton maakuntavaltuusto hyväksyi Pohjanmaan maakuntakaavan 29.9.2008. Maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana (päivitystarve kohtaan 5.2.1). Maakuntakaavassa on osoitettu neljä tuulivoimaloiden aluetta (kaksi merelle sijoittuvaa tuulivoimaloiden aluetta ja kaksi mantereelle sijoittuvaa tuulivoimaloiden aluetta). Maakuntakaavassa merelle sijoittuvat tuulivoimaloiden alueet on osoitettu Korsnäsin ja Siipyyn edustoille, ja mantereelle sijoittuvat tuulivoimaloiden alueet Raippaluodon ja Bergön länsiosiin. Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoimaloiden alueet ovat jo toteutumassa. Samalla kun maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan, se hyväksyi seuraavan ponnen: ”Maakuntavaltuusto edellyttää, että kaavoitusprosessin jatkuessa otetaan huomioon erityisesti maakunnan energiahuolto. Tavoitteena on vähentää riippuvuutta uusiutumattomista energialähteistä ja lisätä maakunnan omien uusiutuvien energialähteiden käyttöä.” Pohjanmaan liitto käynnisti keväällä 2009 vaihekaava 2, joka käsittelee energiahuoltoa, erityisesti tuulivoimaa. Vaihekaavan yhdeksi lähtökohta-aineistoksi otetaan mukaan tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Kohdassa 4.6. on sanottu, että hankkeen suunnittelualutta lähinnä oleva maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden aluevaraus sijaitsee Bergössä. Arviointiohjelmassa on kuitenkin jäänyt ottamatta huomioon maakuntakaavassa merialueelle osoitetut tuulivoimaloiden alueet. Ko. suunnittelualuetta lähinnä on Korsnäsin edustalle sijoittuva tuulivoimaloiden alue.

Arviointiohjelmassa olisi liiton mielestä hyvä tuoda esille muut meneillään olevat tuulivoimahankkeet (muutama hanke on kuvattu kohdassa 4.6)

- Kristiinankaupungin edustan merituulipuisto (PVO-Innopower)
- Kristiinankaupungin Siipyyn edustan merituulipuisto (Suomen merituulipuisto)
- Kristiinankaupungin Metsälän tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Korsnäsin edustan merituulipuisto (WPD)
- Vähänkyrön tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Maalahden tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Raippaluodon tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Närpiön Nixmossenin tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)
- Bergön länsiosan tuulipuisto (Fortum)
- Teuvan tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)

-Ilmajoen –Kurikan tuulipuisto (EPV Tuulivoima Oy)

Kaavoitustilanne

Kohdassa 5.2 on selostettu kaavoitustilannetta maakuntakaavan osalta sekä todettu, että hanke-alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä aluetta ole asemakaavoitettu. Arviointiohjelmassa tulee esittää myös seutukaava oman otsikon alla ja lisätä ote voimassa olevasta Vaasan rannikkoseudun seutukaavasta. Todettakoon, että voimassa olevassa seutukaavassa ei ole käsitelty tuulivoimaa.

Maakuntakaava

Pohjanmaan maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana (arviointiohjelman kohdassa 5.2.1 on virheellinen tieto). Suunnittelualuetta ei ole maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi (arviointiohjelmassa asia on ilmaistu oikein). Kuvassa 5.1 on ote Pohjanmaan maakuntakaavasta, jonka päälle ei tule kuitenkaan piirtää hankealuetta.

Arviointiohjelmassa olisi hyvä kuvata maakuntakaavassa osoitettuja aluevarauksia ainakin siltä laajuudelta kuin hankkeen maisemavaikutusten on arvioitu ulottuvan eli valtatiehen 8 asti Pirttikylästä Närpiön keskusta ja lännessä meren rantaan asti. Arviointiohjelmassa on hyvin tuotu esille Närpiönjokilaakso kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaana alueena ja matkailun vetovoima-alueena, samoin kun Vanha rantamaantie kulttuurihistoriallisesti merkittävänä tielinjauksena. Maisemallisten vaikutusten tarkastelualueella on maakuntakaavassa osoitettu useita kyliä kylämerkintöjen kohdemerkinnällä, mikä tulisi myös tuoda esille kuvattaessa maakuntakaavan aluevarauksia ja kohdemerkintöjä. Kylämerkinnöillä osoitetaan toimintapohjaltaan ja aluerakenteeltaan toimivat kylät, joiden merkitystä lisäävät kylän sijainti, etäisyys muista keskuksista tai vetovoimainen ympäristö. At-kylämerkinnällä on osoitettu Töjby, Rangsby, Norrnäs, Kalax ja Västra Yttermark sekä at-2 (merenläheinen kylä) Nämpnäs.

Hankealueen kaakkoisosaan sijoittuu maakuntakaavassa osoitettu muinaismuistokohde (sm7). Maakuntakaavassa muinaismuistokohdemerkintään liittyy seuraava suojelumääräys: Alueella sijaitsee muinaismuistolain (295/163) nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kaikista alueen muinaisjäännöksiin mahdollisesti vaikuttavista maankäyttöhankkeista on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Määräys koskee kaikkia suunnittelualueella olevia kiinteitä muinaisjäännöksiä, joista tiedossa olevat on esitetty kaavaselostuksen liitteessä Kiinteät muinaisjäännökset Pohjanmaalla, Museovirasto ja Pohjanmaan liitto, 2006. (Todettakoon, että hankealueella ja hankealueen ympäristössä on lukuisa määrä muinaisjäännöksiä.)

Hankealueen itäpuolella on maakuntakaavassa osoitettu valtatie 8:n suuntaiset yhdyskuntatekniikkaan liittyvät merkinnät: päävesijohto (haara hankealueen eteläpuolelle), voimansiirtojohto (110 kv), kaasujohdon yhteystarve sekä siirtoviemärin yhteystarve.

Sähkönsiirto

Arviointiohjelmassa on sanottu, että tuulivoimapuiston alueelle rakennetaan uusi sähköasema, joka liitetään suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevaan Närpiö-Vaskiluoto 110 kv voimajohtoon liittymisjohdoilla. Pohjanmaan liitto katsoo, että jo arviointiohjelmassa tulee esittää myös kartalla alustava suunnitelma sähkönsiirrosta tuulipuiston sisältä valtakunnalliseen sähköverkkoon.

Arvioitavat vaihtoehdot

YVA-asetuksen mukaan arviointiohjelmassa on esitettävä hankkeen vaihtoehdot, joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Hankkeen arvioitavat vaihtoehdot ovat vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta ja Vaihtoehto 1: Toteutetaan noin 30 tuulivoimalaitosta Närpiön Norrskogenin alueelle. Tuulivoimalaitokset ovat 3-5 MW ja tuulipuiston kapasiteetti noin 90-

150 MV. Arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille muita vaihtoehtoja eikä siitä ilmene onko tarkastelussa ollut tai arvioinnin aikana rajattu muut vaihtoehdot pois.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Pohjanmaan liiton mielestä arviointiohjelmassa esitetyt hankkeessa arvioitavat rakentamisen ja toiminnan aikaiset vaikutukset ovat lähtökohtaisesti keskeiset. Merkittävimminä korostuvat vaikutukset maisemaan, koska tuulivoimalaitokset ovat noin 100m korkeita ja näkyvät kauas noin 15km:n päähän. Pohjanmaan liiton mielestä arvioitaviksi vaikutuksiksi tulee lisäksi ottaa vaikutukset elinkeinoihin (metsätalous).

Vaikutukset maisemaan

Arviointiohjelmassa on tuotu esille, että tarkasteltavana ovat erityisesti teiden varret, vaikutukset Närpiönjokilaakson kulttuurimaisemaan sekä näkymät mereltä. Pohjanmaan liitto lisäisi tähän vielä vaikutukset kylä- ja loma-asutukseen sekä Närpiön keskustaan. Maisemavaikutusten havainnollistamiseksi ovat virtuaalimallit tarpeen tehdä ainakin näkymistä valtatie 8:lta ja Vasavägeniltä (Närpiönjokilaakso), kyläasutusalueilta sekä vanhalta rantamaantieltä.

Yhteisvaikutusten arviointi

Pohjanmaan liiton mielestä olisi hyvä tehdä hankkeen ja lähialueen muiden tuulipuistohankkeiden yhteisvaikutusten arviointi, koska lähialueella on yhtä aikaa menossa useampia tuulipuistojen YVA-hankkeita (esim. Teuvan tuulipuistohanke).

Lopuksi

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan suuren tuulipuiston rakentaminen edellyttää varausta maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluevarauksia kyseessä olevan Närpiön Norrskogenin tuulipuistohankkeen alueelle. Vaihekaava 2 , joka käsittelee tuulivoimaa, on käynnistynyt keväällä 2009. Vaihekaavaa varten laaditaan erillinen selvitys koskien koko maakunnan aluetta, ja lähtöaineistoksi otetaan muun muassa kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet.

Pohjanmaan museo – Österbottens museum

Pohjanmaan museo toteaa, että hankealueen arkeologinen perusinventointi on vuodelta 1992 ja Pohjanmaan museo katsoo, että vuosikymmeniä vanhana Närpiön inventointi ei ole riittävä tuulivoimapuiston suunnittelun pohjaksi. Suunnittelualueen tunnettu muinaisjäännöskanta on, löytökorkeutensa perusteella karkeasti ennen ajanlaskumme alkua ajoittuvia, varhaismetallikautisia kivirakenteita mahdollisesti muinaishautoja. Pohjanmaan museo edellyttää, että arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi hankealueella toteutetaan Museoviraston ohjeistamana uusi arkeologinen inventointi. Suunnittelualueen voimaloiden sijoittelun sekä näille rakennettavan uuden tiestön ym. maapohjan kajoamisen vuoksi on inventoinnissa erityisesti huomioitava mahdollisten maanalaisten asutusjäänteiden paikallistaminen.

Pohjanmaan pelastuslaitos – Österbottens räddningsverk

Lausunnonantajalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Pohjanmaan TE- keskus kalatalousyksikkö

Pohjanmaan TE- keskuksen kalatalousyksikkö toteaa lausunnossaan, että arviointiohjelman mukaan tutkitaan mm. jos kyseiseltä alueelta löytyy vesilain 15a ja 17a §:n tarkoittamia pienvesistöjä (6.6.2.). Ohjelmassa sen sijaan ei ole ehdotettu hankealueen sisällä olevien vesistöjen kalakantojen tutkimista. Arviointiohjelmasta puuttuu täten myös arviointi hankkeen vaikutuksesta kalakantoihin.

Rannikkoalueen pienvesistöt ovat saaristoalueen kalakannan tärkeitä lisääntymisalueita. Näin ollen vaikutusten arvioinnissa on tutkittava Bäcklidbäckens, Lidåns ja Norrnäsåns kalakantoja ja arvioitava miten hanke vaikuttaa vesistöjen virtausolosuhteisiin, veden laatuun ja kalakantaan. Mikäli hankealueelta tavataan vesilain 15a ja 17a tarkoittamia vesistöjä on näitten kalakannat tutkittava.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Lausunnossaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos toteaa, että tuulivoimapuiston alueeksi valittu asumaton metsäseutu on rannikkoa tai merta parempi rakentamisalue, koska näin vältetään rannikkoa seuraavaa muuttoväylää käyttävien tai merellä runsaina muuten lentävien lintujen törmäysriskit.

Itse arviointiohjelmasta on linnuston kannalta mahdotonta sanoa mitään, koska maastokäyntien tarkoituksesta, menetelmistä tai ajoituksista ei anneta mitään tietoa. Vähin, mitä olettaisi tehtävän, on pesimäaikainen selvitys pesimälinnuston runsaudesta (ts. alueen kattava lintulaskenta), jonka perusteella saa kuvan alueen linnustollisesta arvosta. Laskennat on täytynyt jo tehdä tätä lausuntoa kirjoitettaessa. Muun eläimistön ja luonnon osalta tuodaan esille, että inventoinnin tarkoitus on kartoittaa uhanalaisten ja luonnonsuojelulaissa ja luontodirektiivissä mainittujen lajien luontotyyppien esiintyminen.

Riista- ja kalataloudesta arviointiohjelmassa ei mainita erikseen juuri mitään. Alueella ei liene sellaisia vesistöjä, joilla olisi mitään merkitystä kalaston kannalta. Sen sijaan metsäriistan elinalueen se saattaa olla merkittävä. Alueen käytöstä metsästykseseen on ohjelman mukaan tarkoitus kerätä tietoja paikallisilta "metsästysyhdistyksiltä" (p.o. riistanhoitoyhdistykseltä ja metsästysseuroilta). Alueen riistakantojen runsaudesta olisi hyvä hankkia tietoa asianmukaisilla menetelmillä (vähintäänkin elokuisella kanalintujen poikuelaskennalla ja talvisella lumijälkilaskennalla).

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj toteaa, että EPV Tuulivoiman suunnitteleman Närpiön tuulivoimapuiston läheisyyteen ei sijoitu kantaverkon voimajohtoja. Fingrid esittää, että hankkeesta vastaava yhtiö on yhteydessä Etelä-Pohjanmaan Alueverkko Oy: n liittynän suunnittelua varten. Vastaavasti Fingrid on käynnistämässä Etelä-Pohjanmaan Alueverkko Oy:n kanssa verkkoselvitystä alueelle sijoittuvien voimantuotannon vaikutuksista Pohjanmaan sähkö siirtoverkkoon mm. liittyen vaihemaakuntakaavan laatimiseen. Tavoitteena on laatia vaihemaakuntakaavan perusselvitykseksi arvio tulevaisuuden sähkönsiirron infrastruktuurin kehittämistarpeista. Yhtiöllä ei ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

SLL: n Pohjanmaan piiri toteaa, että tuulivoimalaitosten rakentaminen on suotavaa kansainvälisten ja kansallisten ilmastotavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden saavuttamiseksi. Voimalaitosten suunnittelussa, sijoittelussa ja rakentamisessa on kuitenkin huomiotava, ettei voimaloista aiheudu merkittävää haittaa voimalaitosalueen luonnolle, maisemakuvalle ja lähiseudun asukkaille.

Norrskogeniin suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuisi alueelle, jossa on vain vähän asutusta. Koska alueen länsi- ja lounaispuolella asutusta kuitenkin on, on tuulivoimaloiden aiheuttamia melu-, varjostus- ja maisemahaittoja arvioitava huolellisesti. Tuulivoimaloista on laadittava havainnekuvat sekä 3:n että 5:n MW:n voimalaitosvaihtoehdoille.

Tuulivoimapuisto sijoittuisi pääosin metsäalueille, jonka luonnon erityispiirteitä ei juuri ole tutkittu. Tästä syystä on tarvittavat luontoselvitykset tehtävä huolellisesti. Vähintäänkin yleiskaavatasoiset inventoinnit on tehtävä. Myös vaikutukset lintujen muuttoreitteihin on selvitettävä. Lisäksi on tarkasteltava tuulivoimapuiston vaikutuksia lähialueella mahdollisesti pesiviin suuriin petolintuihin. Hankealueen pesimälinnustoon kuuluu ainakin 2-3 paria kanahaukkoja ja viirupöl-

lö. Lisäksi seutu tunnetaan alueellisesti uhanalaisen kuukkelin pesimäalueena. Voimaloiden rakentaminen ei saa heikentää em. luontoarvoja.

Svenska-Österbottens jaktvårdsdistrikt

Lausunnossaan riistanhoitopiiri huomauttaa, että tämän kokoluokan tuulivoimapuistoa ei Suomesta tällä haavaa löydy, jonka takia on huolellisesti selvitettävä tuulivoimapuiston vaikutuksia riistalle.

Riistanhoitopiirin mielestä ilmoitettu 1230 ha hankealue on iso sekä hankkeen vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön suuret, ottaen huomioon että alue on tällä hetkellä koskematonta tai lähes koskematonta maata. Alueella elää periaatteessa kaikki Suomessa tavattavat riistalajit. Pääasialliset haitat riistalle muodostuvat menetetyistä luonnosta. Muina vahinkoina voidaan pitää melun ja värähdyksien aiheuttamat haitat sekä suoranainen riistalintujen menehtyminen. Alueen käyttö tuulivoiman tuotantoalueena johtaa lisääntymis- ja talvehtimisalueitten häviämiseen, mutta ei ainoastaan tuulivoimaloitten fyysinen läsnäolo vaan myös rakentamisaikaiset toimet, ihmisten läsnäolo ja aktiviteetit huonontavat riistan elinolosuhteita alueella.

Riistanhoitopiirin mielestä sähkön siirto sähköasemalta Närpiön-Vaskiluodon voimajohtoon pitää tapahtua maakaapelein, koska erittäin tavallista on että metsäkanalinnut kuolevat törmäyksissä voimajohtoihin. Hankealueen metsäkanakannan selvittäminen ja vaikutusten arviointi on erityisen tärkeää.

Riistanhoitopiiri ei hyväksy että metsästäjien käyttöoikeuksia alueella rajoitetaan, koska tämä taas vähentäisi metsästyseuran/-seurojen metsästysmaita. Riistanhoitopiiri esittää, että paikalliselle riistanhoitoyhdistykselle sekä metsästyseuralle/-seuroille on varattava mahdollisuus osallistua hankkeen jatkosuunnitteluun.

Riistanhoitopiiri toteaa, että metsästys on tärkeä vapaa-ajan toimintaa jota pelkästään jo ruotsinkielisellä Pohjanmaalla harjoittaa yli 10 000 henkilöä. Metsästyksellä on merkittävä osuus pyritäessä pitämään maaseutua elinvoimaisena. Mahdollisuus metsästykseen vaikuttaa moniin ihmisiin paikallisesti. Tästä syystä Ruotsinkielisen Pohjanmaan riistanhoitopiirin mielestä kohdassa 6.6.11 huomioitaisiin metsästys myös osana terveyden, elinolosuhteiden ja viihtyvyyden ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Österbottens svenska producentförbund (ÖSP)

ÖSP suhtautuu positiivisesti tuulivoiman rakentamiseen Pohjanmaalla. Tuulivoiman sijoittuminen alueelle vaatii kuitenkin saumatonta yhteistyötä maanomistajien kanssa. Yhdistys haluaa että hankevastaava keskustelee maanomistajien kanssa maankäytöstä avoimesti ja että korvaukset on määriteltävä yritysmäisin perustein. Paras tietämys korvausasioissa löytyy Maanomistajien Arviointikeskuksesta joiden palvelua asiassa olisi käytettävä.

Lausunnon antajan mielestä sähköjohdot ja huoltotiet on vedettävä niin, että niistä muodostuu maanomistajille mahdollisimman vähän haittaa. Korvausmenettelyn pitää myös perustua yritysmäisiin perusteisiin.

Metsä- ja maatalous ovat tärkeitä Närpiön kaupungille joten ne tulee sisällyttää tuulivoiman ympäristövaikutusten arviointiin.

Lausunnossa todetaan, että ÖSP ja Pohjanmaan Metsänhoitoyhdistys edustavat maanomistajia Pohjanmaalla, josta syystä nämä organisaatiot on kutsuttava seurantaryhmän jäseniksi. Seurantaryhmälle on varattava mahdollisuus vaikuttaa näkyvästi ympäristövaikutusten arvioinnin laatuun.

Sydbottens Natur och Miljö r.f.

Lausunnossa todetaan, että kyseiseltä metsäalueelta tietoa on rajoitetusti ja näin ollen on tärkeää että:

- koko metsäalueen luontoselvitys tehdään huolella; vähintään kasvityyppien kattava luokittelu, uhanalaiset luontotyypit, suojelunarvoiset luontotyypit, harvinaiset ja uhanalaiset lajit
- selvitetään vaikutukset muuttolintureitteihin
- selvitetään vaikutukset pesiviin petolintuihin (kanahaukka, pöllö ym.)
- selvitetään vaikutukset kuukkelin pesintään (uhanalainen laji)

Saapuneet mielipiteet:

Mielipide 1

Lausunnon esittäjä toteaa, että hän kannattaa 0- vaihtoehtoa. Hän kertoo olevansa etätyöskentelejä, joka ei halua työrauhansa häiritsevää näkymää ikkunastaan. Tällainen olisi tilanne jos näkymään ilmestyisi tuulivoimalatorneja joiden vilkkuvat valot näkyisivät iltaisin. Lisäksi tuulivoimaloitten ääni pilaisi alueen käyttöä virkistysalueena, koska ei enää voisi rentoutua Norrnäs-kylässä kun hiljaisuuden ja rauhan sijasta kuluu 49 dB melu [1] joka kuuluu 2 km päästä ja illalla melu olisi vielä kovempi. Hän ihmettelee miksi tässä vaiheessa asukkaat eivät saa tietää voimaloitten tarkkaa sijoittumista. Lausunnon esittäjän mielestä tuulivoimaloitten pyörivien roottorien häiriö on häväistys ja aina löytyy tuulivoima edistäjiä jotka eivät huomaa eroa ennen ja jälkeen tuulivoimaloitten rakentamista vaikka seisoisivat voimaloitten alla koska eivät pysty kuulemaan voimaloista lähteviä ääniä. Lausunnon esittäjän mielestä näitten ihmisten käyttäytymisen rikkoo ihmisoikeuksia ja on merkki heidän omasta hätätilasta ja yrityksestä selvittää. Lausunnon esittäjä ihmettelee onko vain maanomistajilla tulevaisuudessa oikeus elää kylässä hankealueen ympäristössä.

Lausunnon esittäjä toteaa, että hankkeen toteutuessa on mahdollista että hänelle tulee muutto eteen ja suunnitelmat uuden talon rakentamisesta pitää unohtaa koska tuulivoimalat tulevat näkymään joka kylän tontille [2]. Myös Finnsätretiin vajaan 2 km päähän on tulossa tuulimyllyjä. Lausunnon esittäjä pitää huolestuttavana kun vanhemmilta perinnöksi tulevaa taloa ei tulevaisuudessa kukaan halua ostaa ja hänen perintönsä muuttuu arvottomaksi.

Lausunnon esittäjä toteaa, että maanomistajien mielestä tuulivoiman vastustajat liioittelevat tuulivoiman aiheuttamia terveys- ja elämänlaadun heikennyksiä. Heidän mielestä kysymyksessä on vain huoli siitä, ettei taloja saada myydyksi. Lausunnon esittäjän mielestä kaikille muille paitsi maanomistajille tontin arvon lasku on huononnus. Maanomistajienhan on elettävä maastaan kaikesta huolimatta ja siksi he suhtautuvat positiivisesti tuulivoimaan maalla. Lausunnon esittäjän mielestä maanomistajille hyvä terveys on ylellisyyttä jota ei saa tiedostaa. He asettuvat tahallaan alttiiksi terveysriskeille päivittäisessä työssään vaan ansaitakseen mahdollisimman paljon löytämällä uusia keinoja käyttää maataan hyväksi. Lausunnon esittäjän mielestä on rikollista ja ihmisoikeuksien rajoittamista jos muita pakotetaan omaksumaan heidän elämäntyyliinsä luopumalla hyvästä terveydestä ja elämänlaadusta. Tästä löytyy porsaanreikä laissa meidän yhteisöllisessä yhteiskunnassamme. Yhteisöllisyys on ideologia jota suomalaiset poliittiset puolueet harjoittavat. Yksinkertaistettuna se on sitä että yhteiskunnan etu on aina etusijalla verrattuna yksilön etuun. Lausunnon esittäjä toteaa, että juuri tämän takia poliitikot eivät halua lausua mitään ihmisoikeuksista, koska tiedostavat äänestävänsä yhteiskunnan puolesta jos tällainen asia ilmestyy heidän eteensä. Tällaisessa hiukan kiusallisessa päätöksessä yksilö usein joutuu puristuksiin ja uhrataan kaikessa hiljaisuudessa. Lausunnon esittäjä toteaa, että nyt kaikki tietävät, että 1) EU on päättänyt että tuulivoima on yhteiskunnan voitto ja sitä pitää rakentaa huolimatta

muusta teknisestä kehityksestä alalla. 2) EU on myös päättänyt että ihmisen toiminta vaikuttaa ilmastoon.

Mutta, 1) teknikat kehittälevät ja testaavat nyt uusia kellovia tuulivoimaloita jotka eliminoivat tuulivoiman negatiivisia vaikutuksia melun ja maiseman rumentamisen suhteen koska ne voidaan sijoittaa kauas merelle horisontin taakse. 2) Ilmasto elää omaa elämäänsä ja maailmanlaajuisen ilmaston lämpeneminen, joka poliittisesti olisi pitänyt toteutua, on jäänyt toteutumatta ja sen sijaan on tapahtunut viileneminen viimeisten yhdeksän vuoden aikana [3].

Lausunnon esittäjä ihmettelee ketkä ovat kehityksen jarrut jotka haluavat estää teknisen kehityksen. Lausunnon esittäjän mielestä kysymyksessä ovat maanomistajat jotka haluavat ansaita rahaa vuokraamalla maitaan ja saada elantonsa turvattua valtion subventioilla kun muut yhteiskunnan jäsenet saavat kärsiä. Mutta kärsivätkö he tosiaan, sitä me emme vielä tiedä. Espanja kyllä kärsii taloudellisesti. Siellä on paljon tuulivoimaloita. Lausunnon esittäjä toteaa, että moni ei ole kiinnostunut tuulivoimasta koska olettavat että se ei koske heitä henkilökohtaisesti. Osittain, moni uskoo että tuulivoima on "vihreää sähköä", eivätkä he tunne muita vaihtoehtoja. Heidän mielestään kuulostaa hyvältä kun tarjolla on ilmaista tuulta. Joten yhteisöllisessä yhteiskunnassa, missä elämme, tarvitaan paljon jotta yleinen mielipide kääntyisi tuulivoimaa vastaan ja että poliitikot tarttuisivat asiaan. Lausunnon esittäjän mielestä tuulivoimayhtiöt voivat käyttää hyväkseen tätä ensin houkuttelemalla maanomistajia rahalla ja sen jälkeen ilmoittamalla läheisille naapureille nurkan taakse tulevasta tuulivoimapuistosta ja että kaikki on valmis, vaan viranomaisen lupa puuttuu. Toisaalta jos tuulivoimahankkeita käynnistetään avoimilla kokouksilla tulos voi olla toinen (esim. Nämpnäsiin suunniteltiin 700 ha:n tuulivoima-alue ranikolle, mutta ehdotus äänestettiin kumoon).

Lausunnon esittäjä toteaa lopuksi, että annettakoon maalla rakennettavan tuulivoiman kuulua menneisyyteen. Kehitys ei polje paikallaan vaan tulevaisuudessa tullaan näkemään muita energianlähteitä, kuten esim. toriumreaktoreita, tehokkaampia aurinkokennoja ja aaltovoimaa.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmavaihe on tärkeä osa YVA- menettelyä joten ohjelma tulisi laatia huolellisesti. Yhteysviranomaisen arvioi ohjelmaa siitä näkökulmasta mitä edellytetään ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa ja asetuksessa arviointiohjelman sisällöstä ja esittää lausunnoissaan täydennystarpeita, huomioiden myös saadun palautteen.

Seuraavassa vaiheessa eli arviointiselostuksessa on YVA- asetuksen 10 § mukaan kaikki 9 § mukaan arviointiohjelmassa edellytetyt tiedot lisäksi esitettävä muutoinkin tarkistettuina.

Tiivistelmä

Tiivistelmä on suppea kuten arviointiohjelmakin. Siinä on kuitenkin käsitelty keskeiset asiat. Arviointiselostuksessa myös tiivistelmän kattavuuteen on kiinnitettävä huomiota. Siitä tulee käydä ilmi kaikki oleelliset asiat ja arvioinnin tulokset.

Hankekuvaus

Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin sekä hankkeesta vastaavasta on kuvattu arviointiohjelmassa.

Tässä vaiheessa kuitenkin kuvauksessa olisi jo ollut täydentämistarpeita jotka on otettava huomioon arviointiselostusvaiheessa.

Hankkeesta vastaavan muut tuulivoimaprojektit Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntaliittojen alueella tulisi seuraavassa vaiheessa kuvata hieman tarkemmin, niin että niiden yhteiskapasiteetti tulisi esille. Samoin olisi syytä kuvata koko hankeryhmän suunniteltu liittyminen kanta- tai alueverkkoon paremman kokonaiskuvan saamiseksi.

Muut tiedossa olevat tuulivoimahankkeet yhtiön omien lisäksi olisi syytä myös jossain muodossa esittää, koska suurella määrällä hankkeita on yhteisvaikutuksia kanta- ja alueellisen verkon kehittämiseen. YVA- hankkeina vireillä olevat aloitetut hankkeet sekä hankkeet joista Län-

si- Suomen ympäristökeskus on tehnyt päätöksen YVA- menettelyn tarpeesta, löytyvät viraston internetsivuilta.

Yhteysviranomaisen pitää ensisijaisen tärkeänä, että erityisesti yhteisvaikutukset Finnsätretin hankkeen kanssa arvioidaan Norrskogenin hankkeen yhteydessä. Varsinkin jos Finnsätretin hankkeesta ei tehdä erillistä YVAA.

Myös muut alueen sähköverkkoon vaikuttavat suuret hankkeet tulisi esittää.

Kohta Sähkön siirto on tarkistettava todellisen tilanteen mukaiseksi. Sähkön siirto on oleellinen osa hankekokonaisuutta.

Ympäristön nykytilan yleiskuvaus:

Ympäristön nykytilan kuvausta tulee laajentaa ja korjata tiedot arviointiselostusvaiheessa hyvän arvioinnin pohjaksi.

Maa-alueiden omistus- kohdassa olisi syytä jossain muodossa esittää myös hankealueeseen rajautuvien alueiden omistustilanne, koska jotkut vaikutukset kohdistuvat myös varsinaisen hankealueen ulkopuolelle.

Kaavoitustilanne- kohdassa on kuvattu maakuntakaava ja Norrnäsin ja Yttermarkin osayleiskaavat sekä oikeusvaikutteinen Närpiön rantayleiskaava. Viimeksi mainitut ovat kuitenkin ilman kaavaotetta ja - kuvauksia. Kaavojen tavoitteiden, kaavamääräysten ja suunnitteluohjeiden pitäisi soveltuvin osin olla myös mukana, koska kaavojen ohjauksesta alueen käyttöön ei lukija muuten saa riittävän selkeää kuvaa. Maakuntakaavaotteen (ei vielä vahvistettu) tulisi olla kookkaampi jotta luettavuus paranisi. Arviointiselostuksessa kaavoitustilanteen kuvausta tulee täydentää. Kaavoilla on aina suuri merkitys hankkeen toteuttamismahdollisuuksille ja aikatauluille. Lisäksi puuttuu kartta jolla olisi kuvattu hankealueen läheisyydessä olevat rakennukset. Selostusvaiheessa tämä on täydennettävä ja koko hankealue on oltava mukana. Niitä on ilmeisesti ja selvitettyäessä niitä on varmistettava myös mahdollisesti myönnetty tai vireillä olevat luvat tai lupahakemukset. Myös muut toiminnot, ja erityisesti herkäät häiriytyvät kohteet, on tuotava esille.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeessa on vain kaksi vaihtoehtoa, nollavaihtoehto ja vaihtoehto 1. Vaihtoehdossa 1 on mm. todettu, että "Arvioinnissa tarkastellaan vaikuttavatko tuulivoimaloiden määrä ja sijoittaminen oleellisesti esiintyvien ympäristövaikutusten merkittävyyteen." Tarkastelumenettelyä ei ole kuvattu.

Tulee vielä tutkia, voidaanko tästä muodostaa selkeästi erillinen vaihtoehto tai vaihtoehtoja, vertailun selkiyttämiseksi.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan samasta syystä pienemmän tuulivoimapuiston ottaminen lisävaihtoehtoksi olisi tarpeen.

Vaihtoehtojen niukkuus tulee aina perustella, myös kuvata mahdolliset pois jätetyt vaihtoehdot. Arviointiohjelmassa ei ole asiaa käsitelty tarkemmin.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on lyhyesti kuvattu etukäteen arvioiden keskeiset Närpiön Norrskogenin tuulivoimapuistohankkeessa arvioitavat rakentamisen ja toiminnan aikaiset ympäristövaikutukset. Kohdassa Tiivistelmä esitetyt ja kohdassa Arviointitehtävä luetellut arvioitavat vaikutukset tosin poikkeavat toisistaan. Ne ovat kyllä samansuuntaisia, mutta ne pitäisi esittää yhdenmukaisesti eri kohdissa. Arviointiselostusvaiheessa ristiriitoja tiedoissa on vältettävä.

Vaikutukset voivat olla mm. pitkäkestoisia/ pysyviä tai lyhytkestoisia tai sitten rakennusaikaisia. Rakentamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat ohjelman ennakkoarvion mukaan erityisesti maaperään ja luontoon, pysyviä/ pitkäaikaisia muutoksia aiheutuu muun muassa maisemalle. Rakentamisaikaisten ja toiminnan aikaisten vaikutusten kohdentuminen tulisi arvioida samoin otsikoin kuin toiminnan aikaisten vaikutusten, eikä vaikutuslähteen perusteella.

Eri vaikutusten otsikoinnissa ja ryhmittelyssä olisi selkeämpää käyttää rakennelähtökohtana YVA- lain 2§ määritelmiä vaikutuksen kohteista.

Merkittäväksi arvioitavien vaikutusten lisäksi on ympäristövaikutusten arvioinnissa otettava huomioon muutkin merkittäväksi koetut vaikutukset, jotka tulevat esiin lausunnoissa ja mielipiteissä. Niissä esiin tulleita asioita on jossain muodossa käsiteltävä arviointiselostuksessa. Arviointiohjelman heikkoutena ovat tässä otsikkokohdassa puutteelliset tiedot aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja oletuksista. Selvityksissä käytetyt menetelmät ja niiden taustat ja oletukset tulee arviointiselostuksessa esittää selkeästi, koska ne tässä vaiheessa ovat osittain jääneet luettelonomaisiksi mahdollisuuksiksi ja niihin on vaikea ottaa kantaa. Se tekee arviointiselostusvaiheen haasteellisemmaksi, ja edellyttää suurempaa panostusta.

Olemassa olevan materiaalin käyttö osana selvityksiä on luonnollisesti tarkoituksenmukaista, mutta sen soveltuvuus tulee tarkistaa ja myös perustella ennen käyttöä ja lisäksi täydentää uusin selvityksin ja inventoinnin kyseiseen arviointiin sopiviksi. Arviointiohjelman lähdeluettelossa on vain kotimaisia lähteitä. Kuten tiedetään, tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutuksista on monenlaisia kansainvälisiä selvityksiä ja tutkimuksia, joita voi arviointiselostusvaiheessa hyödyntää, edellä mainittu kuitenkin erityisesti huomioon ottaen.

Vaikutukset alueiden käyttöön

Kohdassa esitetään, mitä selvityksiä alueen nykyisestä käytöstä aiotaan tehdä. Kohdassa ei ole tarkemmin mainittu, miten tai missä laajuudessa tai mihin kohdistuvina vaikutukset selvitetään hankealueella tai sen ulkopuolella muutoin kuin todeten että *"Suunnitellusta maankäytöstä selvitetään eritasoiset kaavat ja muut suunnitelmat, voimassa olevat luvat sekä suojelualueet."*

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on tuotu esille, mutta VAT:ien tarkistamisesta ei ole mainintaa. Valtioneuvosto otti kantaa tuulivoimarakentamiseen päätöksessään 13.11.2008 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. "Maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin".

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Kohdassa on lueteltu selvittävät vaikutukset ja esimerkinomaisesti keinot.

Keinoja on syytä käyttää laajasti monipuolisen kuvan saamiseksi. Eri väestöryhmät tulee ottaa huomioon. Ihmisiin kohdistuvat ympäristövaikutukset kattavat YVA- lain määritelmässä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Meluvaikutukset ja varjostukset kohdistuvat erityisesti ihmisiin ja ne olisi johdonmukaisempaa sijoittaa tämän kohdan alle. Eliöstöön kohdistuvat olisivat tällöin luontovaikutuksia. Melun osalta tulee selvittää myös infraäänien osuus. Melun seuranta on myös otettava mukaan seurantaohjelmaan.

Haitallisten vaikutusten ehkäisyyn ja lieventämiseen tässä kohdassa on syytä kiinnittää huomiota. Joitakin keinoja on ohjelmassa mainittu.

Vaikutukset luontoon

Vaikutukset luontoon on kerätty otsikon *"Toiminnan aikaiset vaikutukset"* alle. Tässä kohdassa käsitellään vaikutukset linnustoon, luontoon, suojeluarvoihin, luonnonsuojelualueet ja uhanalaiset eliöt.

Rakentamisen aikaisissa vaikutuksissa tulee arvioida myös melun vaikutukset eliöstölle, esimerkiksi linnustolle, ja pyrkiä ajoittamaan työt niin että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa lisääntymisaikana keväällä.

Selvitettäessä toiminnan aikaisia vaikutuksia linnustoon on tarkoituksenmukaista kerätä mahdollisimman tarkkaan olemassa oleva tieto ja kokemus alueen muuttoreiteistä, levähdys- ja ruokailualueista sekä pesimälinnustosta, jotta saadaan pidemmän aikavälin kuvaa alueen arvoista. Koska tuulivoimapuistojen aiheuttamat linnustovaikutukset ovat merkittäviä, on tarpeen tehdä

pesimäaikainen linnustaselvitys keväällä sekä selvittää muuttava linnusto. Se tulisi kevään lisäksi tehdä myös syysmuuton aikaan. Hankealueen metsäkanakannan selvittäminen ja vaikutusten arviointi on erityisen tärkeää.

Selvityksissä tulee noudattaa valtakunnallista linnustoseurantaa varten valikoituja menetelmiä (Koskimies & Väisänen 1988, Koskimies 1994). Näissä, kuten kaikissa luontoinventoinneissa tulee lisäksi seurata Suomen ympäristökeskuksen ympäristöoppaan (109) "Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA- menettelyssä ja Natura- arvioinnissa ohjeita. Myös tuulivoimapuiston vaikutusten seurannassa tulee ottaa huomioon linnusto.

Arviointiohjelmassa todetaan, että alueelta selvitetään luonnonsuojelu- ja vesilain arvokkaiden luontotyyppien esiintyminen sekä esiintyykö vaikutusalueella uhanalaisia luontotyyppisiä (vrt. Suomen ympäristö 8: "Suomen luontotyyppien uhanalaisuus". Toimittajat Anne Raunio, Anna Schulman ja Tytti Kontula). Selvitysten tulokset tulee hyödyntää tuulivoimaloiden sijoittamisessa. Olisi hyvä mainita, onko alueella metsä- ja vesilain mainitsemia erityisiä elinympäristöjä (ML) ja luontotyyppisiä (VL), ja merkitä ne kartalle. Luontodirektiivin liitteen IVa lajeista tulee selvittää myös muiden kuin liito-oravien esiintyminen. Sen lisäksi lähinnä kyseeseen voisivat tulla Vaasan leveysasteilla saakka esiintyvät lepakot.

Luontovaikutukset edellyttäisivät mm. tiesuunnitelman näkymistä kartalla, koska juuri rakentamisaikaiset vaikutukset todetaan luontoon suurimmiksi. Luontovaikutusten osalta vaikutusalueen rajausta vaikuttaa pääsääntöisesti riittävältä. Linnusto, erityisesti muuttavan linnuston kannalta tarkastelu tulee tehdä laajemmalla alueella.

Arviointiohjelmassa esitetty etenemistapa Natura- arvioinneissa ja uhanalaisten lajien esiintymisen selvittämisessä vaikuttaa tässä vaiheessa riittävältä.

Vaikutukset maisemaan

Esitetyssä maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysissä tulee ulottaa myös maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema- alueisiin sekä loma- asutukseen. Maisemallisten vaikutusten tarkastelualue on laaja, mikä on perusteltua. Sen rajalla tai sisällä ovat Närpiönjokilaakson kulttuurimaisema-alue sekä näkymät lännestä, mereltä. kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaat alueet, lienevät vaikuttaneen rajaukseen.

Virtuaalimallin käyttö olisi tarpeen vaikutusten havainnollistamisessa.

Maisema- (ja melu-) vaikutuksia ei ole tapaus-spesifioitu esimerkiksi maastotopografian ja kasvillisuuden suhteen. Alue on latteaa - ja siitä seuraa omia erityispiirteitä vaikutusalueen arviointiin mitä pitäisi huomioida arviointiselostuksessa.

Muuta

Hankkeen riskitarkastelu, tuulivoimalaitoksen elinkaarikuvaus, epävarmuustekijät ja oletukset, haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta tullaan arviointiohjelman mukaan esittämään arviointiselostuksessa. Näissäkin kohdissa ei kaikissa vielä ole kerrottu, millä menetelmillä tai oletuksilla aiheita lähestytään.

Arviointiselostukseen liittyvä vaikutusten seurantaohjelma tulee laatia hankkeen elinkaaren ajaksi. Esimerkiksi melutasossa saattaa tapahtua muutoksia.

Osallistuminen

Osallistuminen on kuvattu, ja se on järjestetty asianmukaisesti. Jatkossakin erityisesti maanomistajiin sekä hankkeen lähialueiden asukkaisiin ja eri toimijoihin on oltava kiinteästi yhteydessä.

Eräissä YVA- hankkeissa kuten tiehankkeissa on käytetty eräänä osallistamismuotona yhteistä tutustumista hankealueeseen asiasta kiinnostuneiden kanssa, jolloin osallistujat voivat paikan päällä esittää kysymyksiä. Tämä olisi suositeltavaa myös tuulivoimahankkeissa soveltuvien osin. Esitetyt ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämismenettelyt ovat samalla osaltaan myös osallistamiskeinoja.

Arviointiohjelmassa on kuvattu osallistuminen YVA- prosessissa. Hankkeesta vastaava päättää YVA- menettelyn jälkeen, lähdetäänkö hanketta toteuttamaan ja missä muodossa. Toteuttaminen edellyttää lisäksi kaava- ja lupa- ja sopimusmenettelyjä, joiden yhteydessä kuuleminen vielä tarkentuu.

Ruotsinkielisen Pohjanmaan riistanhoitopiiri esittää, että paikalliselle riistanhoitoyhdistykselle sekä metsästysseuralle/-seuroille on varattava mahdollisuus osallistua hankkeen jatkosuunniteluun. Ruotsinkielisen Pohjanmaan tuottajainliitto (ÖSP) katsoo että heidät on kutsuttava seurantaryhmän jäseniksi ja että seurantaryhmälle on varattava mahdollisuus vaikuttaa näkyvästi ympäristövaikutusten arvioinnin laatuun.

Raportointi

Arviointiohjelma on yleisulkoasultaan selkeä, kokonaan kaksikielinen, mutta suppea.

Arviointiohjelman rakenne voisi olla tarkempi, ehkä erityisesti vaikutusten arvioinnin menettelmät ja oletukset tulisivat järjestelmällisemmin kuvatuksi. Selkeämpi vaikutusten ryhmittely vaikutusten arviointikohdassa olisi eduksi luettavuudelle, esimerkiksi luontovaikutuksiin voisi sijoittaa Vaikutukset linnustoon ja Vaikutukset uhanalaisiin eläimiin. Ryhmittelyssä on nyt sekä vaikutuksia, kuten melu, että vaikutusten kohteita, mikä on epä johdonmukaista.

Raportoinnissa on jatkossa kiinnitettävä huomiota mm. hankkeen visuaaliseen havainnollistamiseen kauempaa katsoen sekä alueella toimivien ja liikkuvien näkökulmasta. Arviointiohjelmassa olisi jo ollut tarpeen olla joitakin esimerkkejä.

Tuulivoimalaitoksista ja perustusvaihtoehdoista arviointiohjelmassa on selkeät mallikuvat. Arviointiohjelman kartat ovat värillisinä hyvin luettavia vaikkakin pieniä. Mittakaava vaihtelee, joten joitakin seikkoja on vaikea erottaa ilman lisäkartoja. Maaston korkeuserojen havainnollistaminen arviointiselostusvaiheessa on tarpeen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma sisältää pääosin ne asiat, joita YVA- laissa ja asetuksessa edellytetään.

Ohjelmassa on korjattavia puutteita ja täydennystarpeita, mutta ne voidaan yhteysviranomaisen käsityksen mukaan korjata arviointiselostusvaiheessa. YVA- asetuksen näkökulmasta heikoin ohjelmaosuus on asetuksen 9§ 1 momentin kohta 4); ja siinä aineiston hankinnassa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista. Tiedotuksessa ja arviointiselostuksessa on tuotava oleelliset muutokset selkeästi esille ja korjattava selostukseen tiedot tai ristiriitaisuudet joita ohjelmassa esiintyy. Puutteellisuudet ovat tässäkin ohjelmassa pääosin samat kuin edellisissä tuulivoimapuistohankeohjelmissa todetut.

Arviointiohjelman voidaan kuitenkin katsoa täyttävän asetuksen mukaiset sisältövaatimukset esille tuoduista puutteista huolimatta pääosin riittävästi.

Yhteysviranomaisen lausunnossa edellä esitetty muutos- korjaus- tai täydennystarpeet on otettava huomioon arviointiselostuksessa, ja selostuksessa on myös todettava, miten.

Myös yhteysviranomaiselle saapuneissa lausunnoissa esitetty muut korjaukset, oleelliset seikat tai ehdotukset on otettava huomioon ja käsiteltävä seuraavassa vaiheessa. Niissä merkittäväksi koettujen vaikutusten tulisi näkyä myös selvitysten painotuksessa tai tarkkuudessa.

Arviointiselostus on laadittava huolellisesti, jotta arvioinnista muodostuisi riittävä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan lausunnon saapumisesta Närpiön kaupungin virallisella ilmoitustaululla kaupungintalolla sekä kaupunginkirjastossa niiden virka- tai aukioloaikoina. Lisäksi lausunto tulee nähtäville Länsi-Suomen ympäristökeskuksen internetsivuille osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla. Lausunto käännetään ruotsiksi. Yhteysviranomainen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot annettujen lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäiskappaleista.

Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa.

Johtaja

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Egon Nordström

Suoritemaksu

4370 €

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1387/ 2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu

EPV Tuulivoima Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmia
Ympäristöministeriö